

J.B. Matto,
Chongqing

Locale Chinese helden

Een heldhaftige student, een heteroseksuele homo-activist en een oude Tao-meester vertellen hoe zij, vanuit het snel urbaniserende Chongqing, het moderne China beleven.

Li Zhi Jun (20, student)
Heeft de overvallers van een meisje overmeesterd – wordt als held geëerd en als voorbeeld gesteld voor zijn generatiegenoten.

Ik doe al meer dan tien jaar aan vechtsport, maar die nacht was de eerste keer dat ik op straat gevochten heb. Ik probeer dit soort geweld eigenlijk te vermijden. Een studente werd beroofd van haar mobiele telefoon, in een voetgangerstunnel vlakbij mijn universiteit. Ik zette de achtervolging in. De dieven sloegen terug – met een bijl. Ik kreeg diepe sneden in mijn linkerarm en gezicht en verloor mijn bewustzijn, door het bloedverlies. Toch konden de overvallers worden gearresteerd. En de studente heeft haar telefoon terug gekregen.

Toen ik een jaar of elf was, heb ik mensen zien vechten was in mijn geboortestad Wen Shan. Een groepje mannen stak iemand neer, met een mes. Het was ver weg, maar ik kon het duidelijk zien. Het meest verbaasde ik mij over de reactie van de omstanders. Niemand greep in, er werd alleen maar gekeken, mensen fietsten gewoon voorbij. Ik was te jong om iets te doen, maar heb het altijd onthouden.

Het geweld op straat is intussen alleen maar toegenomen. China verandert, er zijn meer mensen rijk dan vroeger, het contrast is groter geworden. Ik zie het ook op mijn universiteit. Er lopen rijke studenten rond, die praten over wat ze doen in hun vrije tijd: kleren kopen, naar een karaoke-bar gaan. Arme studenten hebben daar geen tijd voor. Die komen alleen voor goed onderwijs, om later een goedbetaalde baan te krijgen en hun familie te onderhouden. Als je als arm persoon rijkdom om je heen ziet, word je kwetsbaar van binnen.

De overvallers waar ik mee te maken heb gehad, waren in de eerste plaats arm. Het zijn mensen die drugs gebruiken. Ze hebben geen werk. Het zijn mensen die met hun rug tegen de muur staan. Ze hebben niet veel te verliezen. Ze wilden de telefoon van een meisje afpakken en verkopen. Ik kan me wel voorstellen hoe het is om niks te hebben. De familie waarin ik opgroeide hoorde tot de lagere middenklasse. Mijn moeder had een klein winkeltje, mijn vader een simpele baan. Toen ik dertien was, kwamen mijn beide ouders om bij een ongeluk. Ik ben opgevangen door familie, gelukkig, en zocht steun in klassieke Chinese boeken over de Qin dynastie, zo'n driehonderd jaar geleden. Mijn lievelingsboek was 'De droom van de rode kamer', waarin een succesvolle familie zijn rijkdom en macht verliest. Ondanks al het geweld in dat verhaal is het in feite een liefdesgeschiedenis. Elke jongen van dertien jaar is geïnteresseerd in vechten en begint zich ook te interesseren voor liefde. Je wilt de liefde dichterbij hebben dan hij op dat moment is. Door dit boek leerde ik dat liefde met geweld is verbonden. Je hebt geweld nodig, de macht om je geliefde te beschermen.

Ik heb sinds die tijd aan vechtsport gedaan. Een sport als karate is een manier om jezelf in bedwang te houden. Iedereen heeft een goede en een slechte kant in zich. Wanneer je een goed mens bent, wanneer je optelt op school, wanneer je geeft om andere mensen, zit je vol positieve gedachten. Wanneer je slechte kant wint, zoals bij de mannen in de tunnel, zie je ook alleen maar de slechte kant van anderen. Zo kun je je beheersing verliezen en op een verkeerde manier gewelddadig worden.

Ik heb de laatste maanden in alle kranten gestaan, ik ben op de televisie geweest. Dat was een goede ervaring, maar ik vond het nog veel bijzonderder dat er mensen op bezoek kwamen in het ziekenhuis die ik helemaal niet kende. Het waren onbekenden die toch bezorgd over mij waren. Het is niet zo dat ik door al die aandacht bijzonder trots op mezelf ben geworden. Ik heb geen krantenknipsels over die vechtpartij op mijn prikbord hangen. Ik ben nog steeds dezelfde student als vroeger – maar er is door die overval wel een taak bijgekomen. Door alle aandacht hebben mensen nieuwe verwachtingen van mij. Ik ben nu een voorbeeld voor anderen, dat is een nieuw deel van mijn leven. Wanneer er morgen weer zoiets gebeurt dan zal ik weer hetzelfde reageren.'

Zhou Shengjian (52, arts, homoactivist) Heeft als heteroseksueel een homobeweging opgericht en probeert op kleine schaal liberalisering door te voeren.

Chinezen hechten veel waarde aan het concept van reproductie. Homo's produceren over het algemeen geen nakomelingen, dus hebben veel Chinezen een negatief oordeel over homoseksualiteit. Vooral lesbiennes leiden een teruggetrokken leven. De druk op Chinese vrouwen om een kind te produceren is nog groter dan die op mannen.

Ik verbaas me daarover. Er zijn namelijk al veel te veel Chinezen. Homo's zouden in dit opzicht juist een uitkomst moeten zijn voor de samenleving. Door hun kinderloosheid leveren ze bovendien een sterke bijdrage aan de welvaart in China. En ook het probleem dat China te veel mannen heeft, wordt zo opgelost. Hoe meer homo's, hoe minder concurrentie voor de mannelijke hetero's, zou je zeggen.

In het westen is het ongebruikelijk dat een homoactivist zelf hetero is, getrouwd is en een kind heeft. In China, waar alles om reputatie draait, is dat anders. Hier is het een voordeel. Ik kan beter contacten aanknopen, ik word serieuzer genomen. Mensen hebben vertrouwen in mij, omdat ik me niet direct voor mezelf inzet. Ik ben arts, hoofd van het bureau voor familieplanning in Chongqing en oprichter van de 'Chongqing Rainbow Group', een platform voor homoseksuelen.

In de vroege tachtiger jaren werkte ik in een researchcentrum, waar onderzoek werd gedaan naar mannelijke voortplanting. In die tijd speelde er een rechtszaak tegen twee werknemers van een bedrijf die seksueel contact gehad hadden met elkaar. Homoseksualiteit

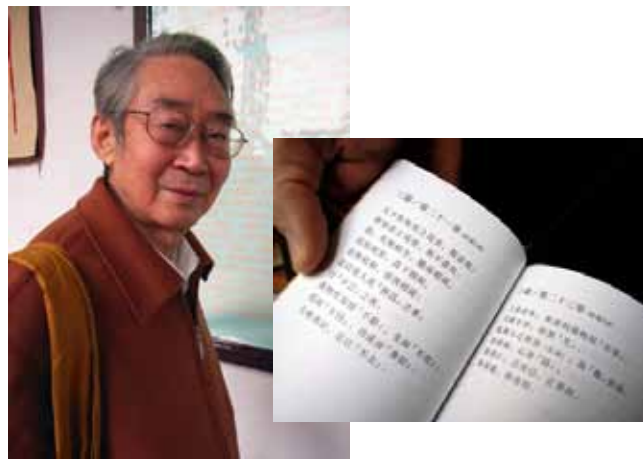
werd in China als een ziekte gezien. De mannen verloren hun baan en werden van hun familie gescheiden. Als arts kon ik het daar niet mee eens zijn. Niet lang daarna kwam ik in contact met verschillende homoseksuelen die mij om hulp vroegen. Ik ging naar mogelijkheden zoeken om homo's te helpen.

Eén van de doelen van de Chongqing Rainbow Group is het zelfbewustzijn van de homobevolking te versterken. Homo-zijn is niet hetzelfde als ziek-zijn, dat moeten de homo's allereerst zelf doorhebben en uitsralen. Homo's hebben gewoon een andere manier van liefhebben, dat is alles. We willen een positief imago van homoseksualiteit verspreiden. Daarom geven we voorlichting over deze leefstijl, zodat iedereen zich een voorstelling kan maken over wat het betekent om gay te zijn. We onderhouden ook een telefonische hulpdesk, geven een tijdschrift uit (Exchange Information Between Friends) dat in heel China verspreid wordt, en verzorgen optredens met lokale beroemdheden in het stadscentrum.

Acties op straat zijn confrontaties met de buitenwereld die veel moed vragen van onze vrijwilligers. Toch bestaat er onder de homoseksuele bevolking veel belangstelling om met ons mee te werken. We hebben meer aanmeldingen dan capaciteit. Dit komt voor een deel omdat dit een plek is waar homo's zich beschermd voelen. Hier is het mogelijk contact te hebben met andere homo's op een gelijkwaardige basis. We zijn een club, een soort familie.

De overheid heeft inmiddels een positievere houding ten opzichte van homoseksualiteit. We kunnen vrij activiteiten organiseren. Ook op het gebied van aidsbestrijding wordt er hard gewerkt. De Chinese overheid stelt gratis medicijnen ter beschikking van HIV-besmette mensen. Het zijn Chinese medicijnen, maar ze werken wel. Ook de partners van HIV-patiënten worden ondersteund.

Voorbeelden uit het buitenland, zoals het homohuwelijk in Nederland, werken voor ons stimulerend. Al zie ik dat de eerstkomende tien jaar nog niet in China ingevoerd worden. Het Volkscongres heeft al twee keer een voorstel daartoe afgewezen. Maar ik geloof wel dat in de nabije toekomst gays niet meer als gevaarlijk zullen worden beschouwd. De maatschappij zal zorgen voor een betere omgeving. Over tien jaar zal de Chongqing Rainbow Group hopelijk door een homo geleid kunnen worden.

Xiao Si Rong (76, Tao-meester) **Heeft het eeuwenoude Tao Te Ching opnieuw vertaalt en critiqueert de huidige Chinese- en westerse politiek.**

'Ik heb me mijn hele leven verdiept in verschillende wetenschappen, vechttechniek, religie, kunst en literatuur. Maar hoe meer kennis ik opdeed, hoe meer tegenstrijdigheden ik ontdekte. Rond mijn zestigste was er een moment dat ik inzag dat kennis niets met wijsheid te maken had -met het gevoel dat ik in mijn hart en mijn geest had. Zo'n moment, waarin je jezelf als meester ontmoet, kun je niet afdwingen, het komt vanzelf. Sinds die avond voel ik me twee personen. Ik kan situaties uitleggen die andere mensen niet uit kunnen leggen. Sindsdien doceer ik aan de Boeddhistische Universiteit, word ik door talloze plaatsgenoten geraadpleegd op het gebied van gezondheid en levenswandel en bestudeer ik alleen nog maar het Boeddhisme, Confucianisme en Taoïsme.

Alhoewel dit de drie bepalende stromingen in de Chinese levensbeschouwing zijn, stuiten ze in eigen land steeds meer op weerstand. De stemming in China verandert. Chinezen leven steeds meer voor eten, voor eigen voordeel en voor seks. Ze leiden daardoor een geïsoleerd bestaan. We zijn minder met elkaar en met de natuur verbonden. Dat is een gevaarlijke situatie. Waar mensen voor hun eigen profijt leven ontstaat vijandigheid, ook tussen de mens en de natuur.

Een voorbeeld daarvan is de Drie Klovdam. Die is, hier vlakbij, aangelegd om het grootste stuwmeer ter wereld op zijn plek te houden. Van tevoren werd een stemming gehouden onder experts over de haalbaarheid van het project. Zeventig procent van hen raadde de aanleg af. Er werd nog een keer gestemd, maar nu zonder de tegenstemmers. Nu is de dam gebouwd.

Er zijn hier sindsdien meer dan driehonderd kleine aardbevingen geweest, maar die gegevens worden niet openbaar gemaakt. De uitvoerders zien alleen de voordelen voor dit moment, niet de nadelen voor de toekomst. Hoe meer de technologie zich ontwikkelt, hoe intenser de reactie van de natuur zal zijn.

China importeert intussen veel technologie uit westerse landen. Dat is nodig, we moeten ons ontwikkelen, maar er zijn ook bezwaren. Veel westerse regeringen beschouwen technologie als een geheim en onthullen alleen het omhulsel, niet de werkelijke kennis erachter. Wij importeren in de praktijk alleen maar praktische toepassingen. In China wordt veel geproduceerd, maar nog steeds weinig geïnitieerd. Iets nieuws bedenken is het terrein van ideologie. Je zou techniek en ideologie kunnen vergelijken met de twee benen waarop je loopt. China heeft alleen de techniek en niet de ideeën uit het westen overgenomen. Doordat we onze eigen ideologie al jaren aan het negeren zijn, lopen we in feite op één been.

De westerse ideeën overnemen, is ook geen oplossing. Die passen hier niet. Westerse ideologie is enerzijds gebaseerd op Christendom en anderzijds op humanisme. In China geloven we in hemel en aarde en in bergen en rivieren, dus we hebben niets met jullie God. En voor humanisme is hier ook geen plek. De humanistische grondbeginselen zijn goed; ze leren ons over gelijkwaardigheid en menswaardigheid, maar het yin en yang-denken is hier nog te diep geworteld. Dat gaat niet uit van gelijkwaardigheid, maar van tegenpolen die elkaar aantrekken. Mannen horen zich aangetrokken te voelen tot vrouwen, en omgekeerd. Van homoseksualiteit moeten Chinezen bijvoorbeeld nog niets hebben.

Ik denk dat China langzaam via de mensen moet veranderen. Ik zou al blij zijn als zakenmensen, wetenschappers en ook politici zich meer verantwoordelijk zouden voelen voor de toekomst van de planeet. Dat ze zich realiseren dat de mensheid een keten van generaties is, er niet alleen in het hier en nu en door mensen wordt geleefd. In het westen is tegenwoordig wel aandacht voor dit soort onderwerpen maar in China nog nauwelijks. Dat is ook één van de redenen waarom ik een nieuwe editie van de eeuwenoude Tao Te Ching heb uitgegeven. Ik heb daarbij de originele Chinese karakters gebruikt. Ook heb ik de hoofdstukken in een andere volgorde geplaatst, waardoor ze een nieuwe betekenis krijgen.

De originele Chinese karakters, die zijn afgeschaft tijdens de Culturele Revolutie, zijn vaak samengesteld uit verschillende gedeelten. Het eerste gedeelte staat voor de klank, het tweede voor de inhoud. Dat laatste is altijd een simpele tekening van iets uit de natuur. Je verbindt de twee met elkaar, je begrijpt de betekenis én voelt het. Wanneer je alleen maar weet hoe je een woord moet uitspreken, zoals ook in het Latijnse alfabet, moet je maar afwachten of je ook de inhoud begrijpt. Door de inhoudtekens uit het schrift te halen, heeft de regering in feite een westerse manier van lezen en denken in China geïntroduceerd.

J.B.

jbmatto.nl